

ชื่อเรื่อง
คุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน
ชื่อผู้นิพนธ์¹
(จารุวัจน์ ไชยบุญเรือง¹)

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวางเชิงพรรณนา (Cross-sectional Descriptive Study) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอนาน้อย จำนวน 438 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ระหว่างเดือน ธันวาคม 2562 – กุมภาพันธ์ 2563 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิต โดยใช้ค่าที (t-test) ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One- Way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสุขภาพจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเอื้ออาทร ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต (ปัจจัย 4) ด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก และจากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิต จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ระดับการศึกษา, อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีคุณภาพชีวิตภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ, อายุ และสถานภาพสมรส มีคุณภาพชีวิตภาพรวมไม่แตกต่างกัน เพื่อให้ทราบปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน จึงควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชน เช่น การสร้างแรงจูงใจ การมีส่วนร่วมของหน่วยงาน องค์กร และชุมชน เพิ่มเติม รวมทั้งทำการวิจัยในภาพรวมระดับจังหวัด และทำการวิจัยเชิงลึกระดับตำบล หมู่บ้าน เพื่อให้ทราบข้อมูลในระดับพื้นที่ที่สามารถนำไปใช้วางแผนดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ได้ต่อไป

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, ประชาชนอำเภอนาน้อย

ผู้รับผิดชอบบทความ: จารุวัจน์ ไชยบุญเรือง E-mail: mmax123150@gmail.com

¹สำนักงานสาธารณสุขอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

บทนำ

คุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศไทย ในปัจจุบัน โดยเริ่มตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8⁴ ที่มีเป้าหมายจะยกระดับคุณภาพชีวิตให้คนไทยมีสุขภาพดี สอดคล้องกับนโยบายประชากรแห่งชาติ⁴ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา โดยอย่างน้อยระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนนั้นควรได้ตามระดับความจำเป็นพื้นฐาน⁹ และสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาที่กระจายความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง ปกป้องสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่น เพื่อคนรุ่นหลัง และเป็นการพัฒนาที่ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี¹² กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือตามคติพจน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบข้อเสนอของกระทรวงสาธารณสุขในการขับเคลื่อน การปฏิรูประบบสาธารณสุข ด้วยการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.)

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) มีเป้าหมายและภารกิจในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์และเป้าหมายอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เกิดการบูรณาการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และยุทธศาสตร์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างเป็นองค์รวม เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีพื้นที่เป็นฐานและประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีความเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยบูรณาการและประสานความร่วมมือในการนำไปสู่การสร้างเสริมให้บุคคล ครอบครัว และชุมชน มีสุขภาวะทางกาย จิต และสังคมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและเกิดความยั่งยืนสืบไป

อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ได้ดำเนินการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) โดยในปี 2561 ได้ขับเคลื่อนประเด็นการจัดการขยะในชุมชน และประเด็นอาหารปลอดภัย และในปี 2562 ได้เพิ่มประเด็นการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร และการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ซึ่งทางคณะกรรมการได้ดำเนินการและติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ มีผู้ศึกษาวิจัยในเรื่องระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในหลายพื้นที่ เช่น สมบัติ ไชยวัฒน์¹¹ ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง, ธัญพร บริบูรณ์เวช⁶ ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ รพ.พระปกเกล้า จันทบุรี, กาญจนา คำผล¹ ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1, ปวันรัตน์ ตนานนท์⁷ ศึกษาถึงคุณภาพชีวิตเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม จ.เชียงใหม่, วรุณี แก้วทองใหญ่¹⁰ ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่, อาบบุญ คำทิพย์¹⁴ ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่, ชลกร ศิรวรรณะ และทิพย์วัลย์ สุรินยา³ ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเคหะชุมชนดินแดง กทม., ณัฐวัฒน์ ชันโท⁵ ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา, เจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์² ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุใน จ.สงขลา

และพบว่าในพื้นที่อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิต ในการนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเพื่อให้ทราบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ขึ้น ซึ่งเป็นการวิจัยเชิง

ปริมาณ โดยผู้วิจัยคาดว่าผลที่ได้จะเป็นแนวทางกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชนในพื้นที่อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคมและความเอื้ออาทร ด้านเศรษฐกิจและรายได้ ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ด้านความพึงพอใจในชีวิต

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จำแนกตามสถานะส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำแนวคิดมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

สถานะส่วนบุคคล ได้แก่
- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- อาชีพ
- สถานภาพสมรส
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน
- ด้านสุขภาพกาย - ด้านสุขภาพจิตใจ
- ด้านสิ่งแวดล้อม - ด้านเศรษฐกิจรายได้
- ด้านสัมพันธภาพทางสังคมและความเอื้ออาทร
- ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว
- ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
- ด้านความพึงพอใจในชีวิต

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระยะเวลา ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือน ธันวาคม 2562 – กุมภาพันธ์ 2563 รวม 3 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบภาคตัดขวางเชิงพรรณนา (Cross-sectional Descriptive Study) ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จำนวน 20,153 คน สสจ.น่าน¹³ และจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 438 คน โดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ทราบจำนวนประชากรของ Taro Yamane⁸ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic sampling) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการศึกษาในครั้งนี้

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ โดยใช้ค่าที (t-test) โดยใช้ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One- Way ANOVA) และกรณีตัวแปรที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (n=380)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ : หญิง	312	71.23
อายุ : 51 - 60 ปี	148	33.79
ระดับการศึกษาสูงสุด : มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	169	38.58
อาชีพ : เกษตรกร	309	70.55
สถานภาพสมรส : สมรส	366	83.56
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน : ต่ำกว่า 5,000 บาท	259	59.13

พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 71.23 ส่วนใหญ่มีสถานะภาพสมรส ร้อยละ 83.56 มีอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 51 - 60 ปี ร้อยละ 33.79 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 38.58 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 59.13 ด้านอาชีพพบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 70.55

2. การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย ในภาพรวม

คุณภาพชีวิตของประชาชน	ระดับคุณภาพชีวิต		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านสุขภาพกาย	3.28	0.41	ปานกลาง
2. ด้านสุขภาพจิตใจ	3.42	0.43	มาก
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.62	0.49	มาก
4. ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเอื้ออาทร	3.78	0.53	มาก
5. ด้านเศรษฐกิจและรายได้	3.00	0.48	ปานกลาง
6. ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	3.25	0.52	ปานกลาง
7. ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	3.50	0.42	มาก
8. ด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต	3.45	0.33	มาก
รวม	3.28	0.41	ปานกลาง

พบว่าค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพชีวิต ทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.28, S.D.=0.41) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสุขภาพกาย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.28, S.D.=0.41), ด้านสุขภาพจิตใจ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.42, S.D.=0.43), ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.62, S.D.=0.49), ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเอื้ออาทร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.78, S.D.=0.53), ด้านเศรษฐกิจและรายได้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.00, S.D.=0.48), ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.25, S.D.=0.52), ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต (ปัจจัย 4) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.50, S.D.=0.42) และด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.45, S.D.=0.33)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลของประชากร พบว่า

3.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิต จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จำแนกตามอายุ

ตัวชี้วัดระดับคุณภาพชีวิต	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	2.404	5	0.481	2.940	.013
	ภายในกลุ่ม	70.641	432	0.164		
	รวม	73.045	437			
2. ด้านสุขภาพจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.909	5	0.182	1.001	.417
	ภายในกลุ่ม	78.503	432	0.182		
	รวม	79.412	437			
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	1.807	5	0.361	1.489	.192
	ภายในกลุ่ม	104.842	432	0.243		
	รวม	106.649	437			
4. ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเอื้ออาทร	ระหว่างกลุ่ม	.202	5	0.040	0.140	.983
	ภายในกลุ่ม	124.669	432	0.289		
	รวม	124.870	437			
5. ด้านเศรษฐกิจและรายได้	ระหว่างกลุ่ม	5.290	5	1.058	4.806	.000
	ภายในกลุ่ม	95.097	432	0.220		
	รวม	100.387	437			
6. ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2.507	5	0.501	1.867	.099
	ภายในกลุ่ม	115.977	432	0.268		
	รวม	118.484	437			
7. ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	1.434	5	0.287	1.667	.141
	ภายในกลุ่ม	74.330	432	0.172		
	รวม	75.763	437			
8. ด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2.666	5	0.533	2.174	.056
	ภายในกลุ่ม	105.956	432	0.245		
	รวม	108.621	437			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	1.086	5	0.217	1.988	.079
	ภายในกลุ่ม	47.198	432	0.109		
	รวม	48.285	437			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีคุณภาพชีวิตภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาคคุณภาพชีวิตรายด้านพบว่าด้านสุขภาพจิตใจ, ด้านสิ่งแวดล้อม, ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเอื้ออาทร, ด้านเศรษฐกิจและรายได้, ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว, ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสุขภาพกาย มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 จากการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิต จำแนกตามอายุ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จำแนกตามอายุ

ตัวชี้วัดระดับคุณภาพชีวิต	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	2.404	5	0.481	2.940	.013
	ภายในกลุ่ม	70.641	432	0.164		
	รวม	73.045	437			
2. ด้านสุขภาพจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.909	5	0.182	1.001	.417
	ภายในกลุ่ม	78.503	432	0.182		
	รวม	79.412	437			
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	1.807	5	0.361	1.489	.192
	ภายในกลุ่ม	104.842	432	0.243		
	รวม	106.649	437			
4. ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเอื้ออาทร	ระหว่างกลุ่ม	.202	5	0.040	0.140	.983
	ภายในกลุ่ม	124.669	432	0.289		
	รวม	124.870	437			
5. ด้านเศรษฐกิจและรายได้	ระหว่างกลุ่ม	5.290	5	1.058	4.806	.000
	ภายในกลุ่ม	95.097	432	0.220		
	รวม	100.387	437			
6. ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2.507	5	0.501	1.867	.099
	ภายในกลุ่ม	115.977	432	0.268		
	รวม	118.484	437			
7. ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	1.434	5	0.287	1.667	.141
	ภายในกลุ่ม	74.330	432	0.172		
	รวม	75.763	437			
8. ด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2.666	5	0.533	2.174	.056
	ภายในกลุ่ม	105.956	432	0.245		
	รวม	108.621	437			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	1.086	5	0.217	1.988	.079
	ภายในกลุ่ม	47.198	432	0.109		
	รวม	48.285	437			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชากรที่มีอายุแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพกาย และด้านเศรษฐกิจและรายได้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านสุขภาพจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเอื้ออาทร ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และด้านความพึงพอใจในชีวิต ไม่มีความแตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบรายคู่ของคุณภาพชีวิต จำแนกตามอายุ พบว่า ในด้านสุขภาพกาย จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 61 ปี ขึ้นไป*, ผู้ที่มีอายุ 20 – 30 ปี มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 61 ปี ขึ้นไป*, ผู้ที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 51– 60 ปี*, ผู้ที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 61 ปี ขึ้นไป*, ผู้ที่มีอายุ 41 – 50 ปี มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 51– 60 ปี*, ผู้ที่มีอายุ 41 – 50 ปี มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 61 ปี ขึ้นไป และในด้านเศรษฐกิจและรายได้ จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ที่มีอายุ 20–30 ปี มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 51–60 ปี* (*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

3.3 จากการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิต จำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ตัวชี้วัดระดับคุณภาพชีวิต	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	2.033	6	0.339	2.057	.057
	ภายในกลุ่ม	71.012	431	0.165		
	รวม	73.045	437			
2. ด้านสุขภาพจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	3.461	6	0.577	3.273	.004
	ภายในกลุ่ม	75.951	431	0.176		
	รวม	79.412	437			
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	5.858	6	0.976	4.175	.000
	ภายในกลุ่ม	100.790	431	0.234		
	รวม	106.649	437			
4. ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเอื้ออาทร	ระหว่างกลุ่ม	6.181	6	1.030	3.741	.001
	ภายในกลุ่ม	118.690	431	0.275		
	รวม	124.870	437			
5. ด้านเศรษฐกิจและรายได้	ระหว่างกลุ่ม	6.560	6	1.093	5.023	.000
	ภายในกลุ่ม	93.826	431	0.218		
	รวม	100.387	437			
6. ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	4.681	6	0.780	2.955	.008
	ภายในกลุ่ม	113.803	431	0.264		
	รวม	118.484	437			
7. ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	3.932	6	0.655	3.933	.001
	ภายในกลุ่ม	71.831	431	0.167		
	รวม	75.763	437			
8. ด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	7.901	6	1.317	5.635	.000
	ภายในกลุ่ม	100.720	431	0.234		
	รวม	108.621	437			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	4.508	6	0.751	7.398	.000
	ภายในกลุ่ม	43.776	431	0.102		
	รวม	48.285	437			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ประชากรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิต โดยภาพรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านสุขภาพกาย ไม่มีความแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของคุณภาพชีวิต จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ในด้านสุขภาพจิตใจ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.*, ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีการศึกษา

[illegible]

3.4 จากการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิต จำแนกตามอาชีพ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จำแนกตามอาชีพ

ตัวชี้วัดระดับคุณภาพชีวิต	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	1.155	7	0.165	0.987	.440
	ภายในกลุ่ม	71.890	430	0.167		
	รวม	73.045	437			
2. ด้านสุขภาพจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	1.501	7	0.214	1.183	.311
	ภายในกลุ่ม	77.911	430	0.181		
	รวม	79.412	437			
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3.527	7	0.504	2.101	.042
	ภายในกลุ่ม	103.122	430	0.240		
	รวม	106.649	437			
4. ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเชื่ออาทร	ระหว่างกลุ่ม	2.414	7	0.345	1.211	.295
	ภายในกลุ่ม	122.456	430	0.285		
	รวม	124.870	437			
5. ด้านเศรษฐกิจและรายได้	ระหว่างกลุ่ม	5.425	7	0.775	3.510	.001
	ภายในกลุ่ม	94.961	430	0.221		
	รวม	100.387	437			
6. ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2.690	7	0.384	1.427	.192
	ภายในกลุ่ม	115.794	430	0.269		
	รวม	118.484	437			
7. ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2.849	7	0.407	2.400	.020
	ภายในกลุ่ม	72.915	430	0.170		
	รวม	75.763	437			
8. ด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	4.775	7	0.682	2.824	0.007*
	ภายในกลุ่ม	103.846	430	0.242		
	รวม	108.621	437			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2.399	7	0.343	3.211	.003
	ภายในกลุ่ม	45.886	430	0.107		
	รวม	48.285	437			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ประชากรที่มีอาชีพแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและรายได้ ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และด้านความพึงพอใจในชีวิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิตใจ ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเชื่ออาทร และด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ไม่มีความแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของคุณภาพชีวิต จำแนกตามอาชีพ พบว่า ในด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิต แตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร*, ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง*, ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพอื่น*, ในด้านเศรษฐกิจและรายได้ จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพค้าขาย/อาชีพอิสระ*, ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร*, ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง*, ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพอื่น*, ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา*, ผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้าง มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา*, ผู้ที่ประกอบอาชีพลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา*, ผู้ที่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพอื่น*, ในด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงาน

ของรัฐ มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย/อาชีพอิสระ*, ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกร*, ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้าง*, ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่ประกอบอาชีพลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว*, ในด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกร*, ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้าง*, ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ในภาพรวม จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ มีคุณภาพชีวิตในภาพรวม แตกต่างจากผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกร* (*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

3.5 จากการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิต จำแนกตามสถานภาพสมรส

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จำแนกตามสถานภาพสมรส

ตัวชี้วัดระดับคุณภาพชีวิต	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	0.079	3	0.026	0.156	.926
	ภายในกลุ่ม	72.966	434	0.168		
	รวม	73.045	437			
2. ด้านสุขภาพจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.996	3	0.332	1.838	.139
	ภายในกลุ่ม	78.416	434	0.181		
	รวม	79.412	437			
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.611	3	0.204	.833	.476
	ภายในกลุ่ม	106.038	434	0.244		
	รวม	106.649	437			
4. ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเอื้ออาทร	ระหว่างกลุ่ม	0.050	3	0.017	.058	.982
	ภายในกลุ่ม	124.820	434	0.288		
	รวม	124.870	437			
5. ด้านเศรษฐกิจและรายได้	ระหว่างกลุ่ม	1.467	3	0.489	2.146	.094
	ภายในกลุ่ม	98.919	434	0.228		
	รวม	100.387	437			
6. ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	1.439	3	0.480	1.779	.150
	ภายในกลุ่ม	117.045	434	0.270		
	รวม	118.484	437			
7. ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	0.517	3	0.172	0.993	.396
	ภายในกลุ่ม	75.247	434	0.173		
	รวม	75.763	437			
8. ด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	0.414	3	0.138	0.554	.646
	ภายในกลุ่ม	108.207	434	0.249		
	รวม	108.621	437			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	0.265	3	0.088	0.798	.495
	ภายในกลุ่ม	48.020	434	0.111		
	รวม	48.285	437			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ประชากรที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิต ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.6 จากการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิต จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตัวชี้วัดระดับคุณภาพชีวิต	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	1.018	5	0.204	1.221	.298
	ภายในกลุ่ม	72.027	432	0.167		
	รวม	73.045	437			
2. ด้านสุขภาพจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	2.933	5	0.587	3.313	.006
	ภายในกลุ่ม	76.479	432	0.177		
	รวม	79.412	437			
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	5.019	5	1.004	4.266	.001
	ภายในกลุ่ม	101.630	432	0.235		
	รวม	106.649	437			
4. ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเอื้ออาทร	ระหว่างกลุ่ม	2.469	5	0.494	1.742	.124
	ภายในกลุ่ม	122.402	432	0.283		
	รวม	124.870	437			
5. ด้านเศรษฐกิจและรายได้	ระหว่างกลุ่ม	4.471	5	0.894	4.027	.001
	ภายในกลุ่ม	95.916	432	0.222		
	รวม	100.387	437			
6. ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	1.543	5	0.309	1.140	.338
	ภายในกลุ่ม	116.941	432	0.271		
	รวม	118.484	437			
7. ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	3.896	5	0.779	4.684	.000
	ภายในกลุ่ม	71.867	432	0.166		
	รวม	75.763	437			
8. ด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	4.762	5	0.952	3.961	.002
	ภายในกลุ่ม	103.859	432	0.240		
	รวม	108.621	437			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2.589	5	0.518	4.896	.000
	ภายในกลุ่ม	45.695	432	0.106		
	รวม	48.285	437			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่า ประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิต โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสุขภาพจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและรายได้ ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านสุขภาพกาย ด้านสัมพันธภาพสังคมและความเอื้ออาทร และด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ไม่มีความแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของคุณภาพชีวิต จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ในด้านสุขภาพจิตใจ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบว่า ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 บาท ขึ้นไป*, ในด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท*, ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 บาท ขึ้นไป*, ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท*, ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 บาท ขึ้นไป*, ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท*, ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 บาท ขึ้นไป*, ในด้านเศรษฐกิจและรายได้ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท*, ในด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มีคุณภาพ

ชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,00–15,000 บาท*, ในด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 บาท ขึ้นไป*, ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 บาท ขึ้นไป* และในภาพรวม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 บาท ขึ้นไป*, ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท มีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 บาท ขึ้นไป* (*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหา อุปสรรค หรือภัยคุกคามคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ได้แก่ ปัญหานี้สิน/ราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำ ร้อยละ 23.38 รองลงมา คือ ปัญหาสิ่งแวดล้อม/ภัยธรรมชาติ ร้อยละ 22.08 และปัญหายาเสพติด, ปัญหาสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ร้อยละ 12.99 ตามลำดับ

และแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ได้แก่ การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด สอดส่องและให้เบาะแสแก่ตำรวจ ร้อยละ 20.00 รองลงมา คือการงดใช้ยาฆ่าแมลง หรือสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน และการส่งเสริมให้คนในชุมชนออกกำลังกาย ร้อยละ 14.29

วิจารณ์

ข้อที่ 1 ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน พบว่าระดับคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$, S.D.=0.41) ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของธัญพร บริบูรณ์เวช⁶ ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้

และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านสัมพัทธภาพสังคมและความเอื้ออาทร มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตในระดับมาก โดยพบว่าประชาชนอำเภอนาน้อย จะมีการดำเนินชีวิตโดยยึดตามธรรมเนียมจารีตประเพณีแบบชาวล้านนา ที่มีความรักความเอื้ออาทรภายในครอบครัวการเคารพนับถือญาติผู้ใหญ่ เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันภายในครอบครัว สอดคล้องกับการศึกษาของ สมบัติ ไชยวัฒน์¹¹ ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมโดยเครือข่าย ความสามารถในการดูแลตนเอง และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง พบว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยเครือข่ายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และด้านสิ่งแวดล้อม มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตในระดับมาก ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่าในพื้นที่อำเภอนาน้อย เป็นที่ตั้งอุทยานแห่งชาติอยู่ถึง 2 แห่ง มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม มีการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนในการสนับสนุนการดำรงชีวิต รวมทั้งการมีสถานบริการสาธารณสุขที่ครอบคลุมในทุกตำบล ส่งผลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์^{๑๒} ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา พบว่าการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัย มี

สิ่งอำนวยความสะดวก มีระบบสาธารณูปโภคเข้าถึงและอยู่ใกล้สถานพยาบาลจะทำให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น

และด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตในระดับมาก ซึ่งพบว่าประชาชนอำเภอนาน้อย มีปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตครบถ้วน ไม่มีการขาดแคลนอาหาร เครื่องนุ่งห่ม มีบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง และมีความสะดวกในการเข้ารับบริการด้านสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาบุญญ คำทิพย์¹⁴ ได้วิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ตัวแปรด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรมและการศึกษา ด้านสวัสดิการสังคม ด้านความมั่นคง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านปัจจัยการอยู่อาศัย ด้านการบริหารจัดการ ด้านชีวิตชุมชน ชุมชน มีนัยสำคัญ ทางสถิติต่อระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

และด้านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตในระดับมาก ซึ่งพบว่าประชาชนอำเภอนาน้อย ส่วนใหญ่มีการดำรงชีวิตแบบพอเพียง มีการยอมรับเข้าใจตนเอง และใช้ชีวิตตามความเป็นจริงอย่างสมเหตุสมผล อันจะส่งผลให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชลกร ศิรวรรณะ และทิพย์วัลย์ สุรินยา³ ศึกษาการยอมรับตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว การมีส่วนร่วมในชุมชน กับ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุใน เทศะชุมชนดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่า การยอมรับตนเองของผู้สูงอายุโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับสูง

และด้านสุขภาพจิตใจ มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตในระดับมาก ซึ่งพบว่าการศึกษาที่ประชาชนชาวอำเภอนาน้อย เริ่มมีสัดส่วนผู้สูงอายุที่มากขึ้น และผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีโรคประจำตัว และผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานต้องรับภาระมากขึ้นในการเลี้ยงดูผู้สูงอายุ ทำให้เกิดความเครียด ส่งผลต่อสภาพจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เจริญ นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์² ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา พบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลามีคุณภาพชีวิตในองค์ประกอบด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านจิตใจ อยู่ ในระดับสูง

ข้อที่ 2 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลของประชากร

เพศ พบว่า ประชากรที่มีเพศแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีเพศต่างก็ก็สามารถเข้าถึงการบริการสาธารณสุข และสามารถดูแลด้านร่างกายได้ดี สะดวกเช่นเดียวกัน รวมถึงชุมชนสามารถจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายแก่ประชาชนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ทำให้ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวัฒน์ ชันโท⁵ ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชนคลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชนคลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า ประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาที่มีเพศ สถานภาพการสมรส และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

กลุ่มอายุ พบว่า ประชากรที่มีกลุ่มอายุแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนทุกช่วงวัยสามารถมีกิจกรรมต่างๆภายในชุมชน ได้รับความสะดวกสบายจากการคมนาคม มีสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดี ทำให้ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาสอดคล้องกับ ปวันรัตน์ ตนานนท์⁷ ศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุไม่มีความแตกต่างกันของระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน

ระดับการศึกษา พบว่า ประชากรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกัน เนื่องจากระดับการศึกษาสูง จะมีอาชีพการงานที่ดี มีรายได้ที่สูงกว่าคนที่มีการศึกษาที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ วรุณี แก้วทองใหญ่¹⁰ ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ พบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ แตกต่างกัน

อาชีพ พบว่า ประชากรที่มีอาชีพแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างด้านอาชีพที่มั่นคงทำให้มีรายได้ที่ดีและสามารถจุนเจือครอบครัวและญาติมิตร มีความสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ กาญจนา คำผล¹ ได้ศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมจำแนกตามงาน แตกต่างกัน

สถานภาพสมรส พบว่า ประชากรที่มีสถานภาพสมรส แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันก็สามารถเข้าถึงการบริการสาธารณสุข และสามารถดูแลด้านร่างกายได้ดี เช่นเดียวกัน รวมถึงชุมชนสามารถจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายแก่ประชาชนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ทำให้ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ญัฐวัฒน์ ชันโท⁵ ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิต ของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า ประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ที่มีเพศ สถานภาพการสมรส และระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกัน เนื่องจากคนที่มีรายได้สูงมีสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ สามารถจุนเจือครอบครัว ญาติมิตร และสังคมได้ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าคนที่มีรายได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับ วรุณี แก้วทองใหญ่¹⁰ ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ พบว่า รายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานธนาคาร แตกต่างกัน

สรุป

คุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศไทย และคณะรัฐมนตรีได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) เพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่วางไว้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบเรื่องระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน เพื่อจะได้นำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชนในพื้นที่ และการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพและศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชน เพิ่มเติม เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ผลการศึกษาที่ได้อาจไม่สามารถอธิบายได้ครอบคลุมในภาพรวมทั้งจังหวัดได้ ดังนั้นควรมีการดำเนินการวิจัยในภาพรวมจังหวัด หรืออาจจะดำเนินการศึกษาในภาพของตำบล หมู่บ้าน เพื่อให้ทราบข้อมูลในระดับพื้นที่ที่สามารถนำไปใช้วางแผนดำเนินการในพื้นที่

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจากศาสตราจารย์อำเภอนาน้อย และคณะทำงานวิชาการ องค์การสาธารณสุขจังหวัดน่าน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ขอขอบพระคุณ คุณจงจิต ปินศิริ สาธารณสุขอำเภอนาน้อย ดร.อิสราภาพ มาเรือน และดร.วิชากรณ์ คันทะมูล ที่ได้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณประชาชนกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. กาญจนา คำผล. คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. [งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2549.
2. เจษฎา นกน้อย, วรณภรณ์ บริพันธ์. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา The quality of life of elders in Songkhla Province. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ปีที่ 9 2560;3:94-105.
3. ชลกร ศิรวรรณะ, ทิพย์วัลย์ สุรินยา. การยอมรับตนเองสัมพันธ์ภาพในครอบครัวการมีส่วนร่วมในชุมชนกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเคหะชุมชนดินแดง กรุงเทพมหานคร. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ปีที่ 39 2556;2.
4. ชัยสิทธิ์ เจริญมีประเสริฐ, สุทธนู ศรีไสย์. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในช่วงสองปีแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ. ศ. 2540-2544) : ผลผลิต ผลลัพธ์ และสภาพปัญหา : รายงานการวิจัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544.

5. ณัฐวัฒน์ ชันโท. คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา. [ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2557.
6. ธัญพร บริบูรณ์เวช. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี. [งานนิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2549.
7. ปวันรัตน์ ตนานนท์. คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2550.
8. พิชิต ฤทธิ์จรูญ. แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด; 2544.
9. ภาติดา สมิง. ดัชนีจำแนกตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบทตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ). [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร: 2545.
10. วรุดมิ แก้วทองใหญ่. คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. [ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2550.
11. สมบัติ ไชยวัฒน์. ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมโดยเครือข่าย ความสามารถในการดูแลตนเอง และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง. ม.ป.ท.: 2543
12. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. ยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579). [อินเทอร์เน็ต]. 2559 [เข้าถึงเมื่อ 1 ต.ค. 2562].
เข้าถึงได้จาก:
https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/article/final_yuththsaastr_skph._20_pii.pdf
13. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านรายอำเภอและรายเทศบาล. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน. [อินเทอร์เน็ต]. 2562. [เข้าถึงเมื่อ 1 ต.ค. 2562].
เข้าถึงได้จาก:
https://nan.hdc.moph.go.th/hdc/reports/page.php?cat_id=ac4eed1bddb23d_6130746d62d2538fd0
14. อาบบุญ คำทิพย์. คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2555.